

ΑΝΑΚΑΛΥΠΤΟΝΤΑΣ ΤΟ ΑΡΧΑΙΟ ΘΕΑΤΡΟ ΤΗΣ ΜΗΛΟΥ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Επιμέλεια: Πέγκυ Πάντου, αρχαιολόγος

Μουσειοπαιδαγωγικός σχεδιασμός εκπαιδευτικού υλικού- Κείμενα- Δραστηριότητες:
Αλεξία Μπαρδάκη, εκπαιδευτικός – μουσειοπαιδαγωγός

Εικονογράφηση:

Απόστολος Παπαδημητρίου, αρχαιολόγος

Καλλιτεχνικός σχεδιασμός, Ηλεκτρονική επεξεργασία: Ελένη Παπαδέα, γραφίστας

Σχέδια: Μαρίνα Γαϊταντζή, αρχιτέκτων-μηχανικός

Πηγές εικόνων:

Φωτογραφικό αρχείο Εφορεία Αρχαιοτήτων Κυκλάδων

σελ. 6, 7:

σελ. 11:

σελ. 12:

σελ. 20:

Αεροφωτογραφίες:

Κώστας Ξενικάκης

Το παρόν έντυπο εκδόθηκε στο πλαίσιο της πράξης

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Κρήτης & Νήσων Αιγαίου 2007-2013

Στηρίζει ό,τι αξίζει

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ISBN:

© 2015 Εφορεία Αρχαιοτήτων Κυκλάδων

Η περιέργεια είναι κακό πράγμα, λένε οι μεγάλοι!
Όχι όμως πάντα.
Είναι μάλιστα φορές που μπορεί
να σε οδηγήσει σε απίθανες ανακαλύψεις!
Αυτό συνέβη και με τους ήρωες της ιστορίας μας.

Νικήτας και η Φλώρα περνούν τα καλοκαίρια τους στις Κυκλάδες, στο νησί του πατέρα τους, την όμορφη Μήλο.

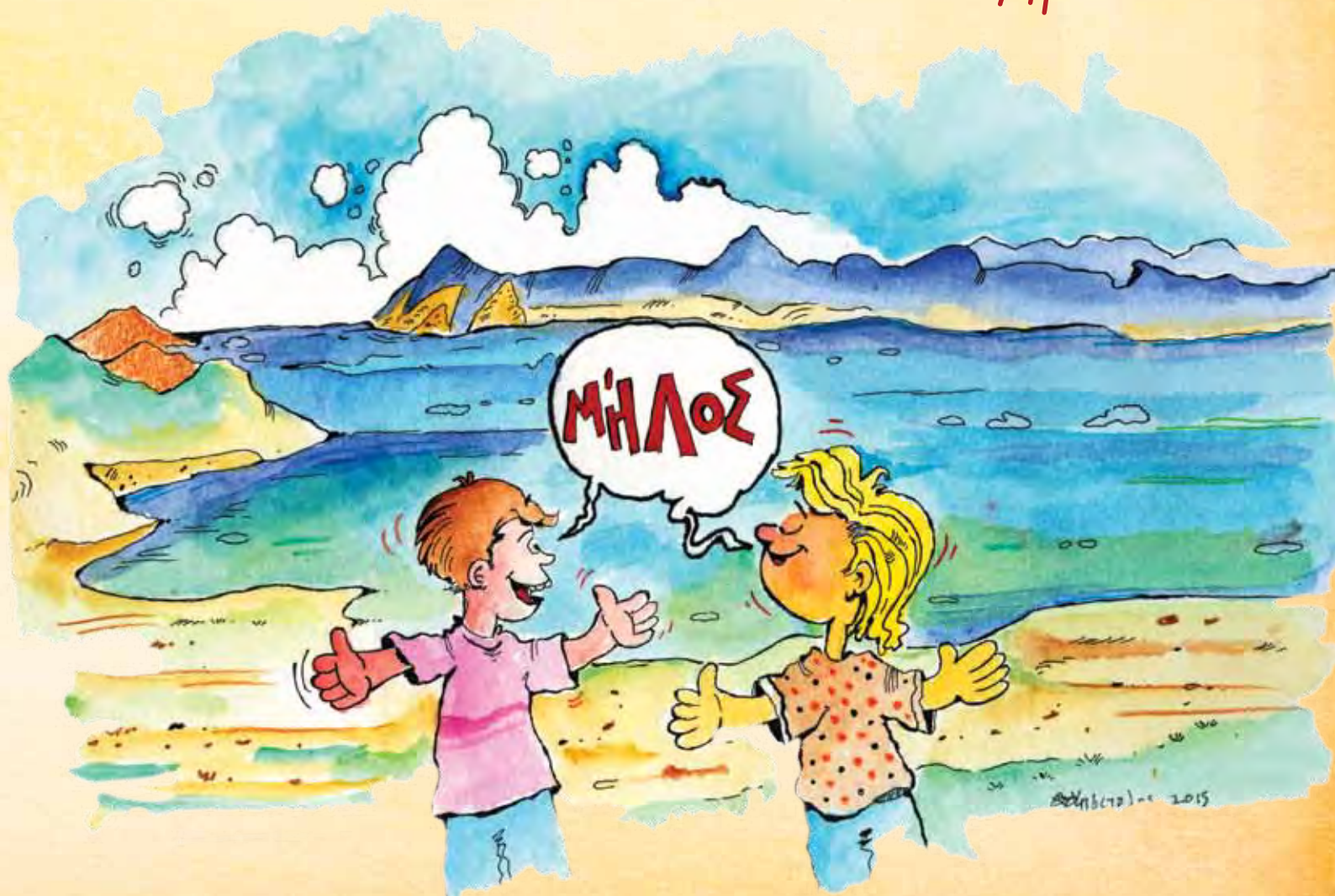
Τούτο το καλοκαίρι όμως, ήταν πολύ διαφορετικό από όλα τα προηγούμενα. Είχαν άλλωστε μεγαλώσει αρκετά, και ήταν πια έτοιμοι να γνωρίσουν το νησί με τον δικό τους τρόπο.

Έτσι, δεν άφησαν τον χρόνο να πάει χαμένος.

Από την πρώτη μέρα, λοιπόν, που πάτησαν το πόδι τους στη Μήλο άρχισαν τις βόλτες και τις εξερευνήσεις...

κάθε μέρα και μια νέα εμπειρία!

κάθε μέρα και μια ανακάλυψη

Το ορμητήριό τους ήταν το σπίτι του παππού τους, του μπαρμπα-Φραγκιού, στο πανέμορφο Κλήμα.

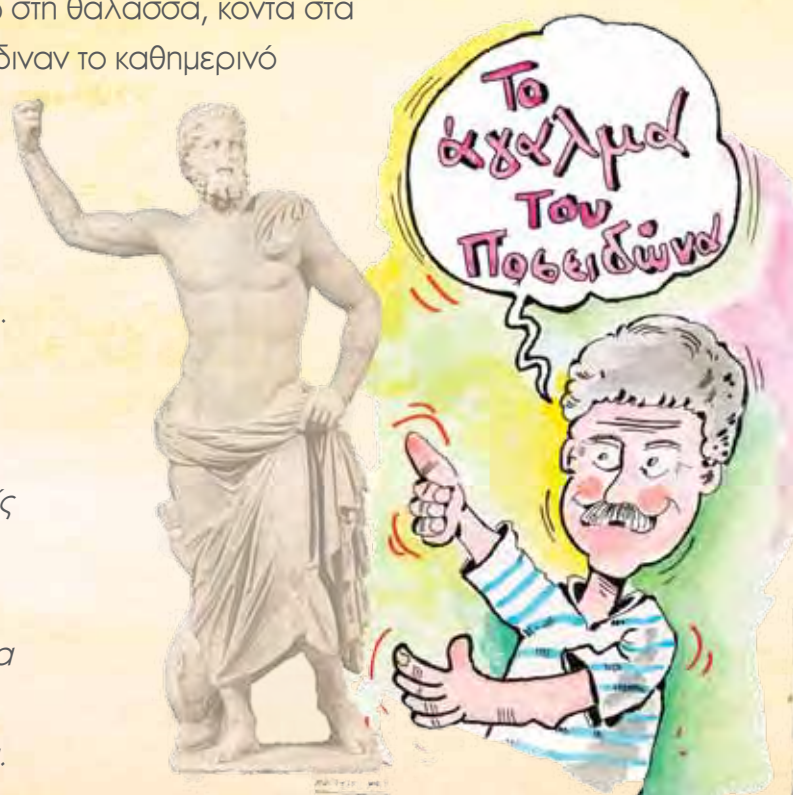
Εκεί, κάτω από την κληματαριά, μετά το χορταστικό πρωινό με το γάλα, τα αυγά και το φρέσκο ψωμί της γιαγιάς, καταστρώνανε την εξόρμηση της ημέρας ακούγοντας τις συμβουλές του παππού.

Ο Νικόλας, ο φίλος τους από το νησί, ήταν ο οδηγός και σύντροφός τους στις περιηγήσεις. Το σπίτι του ήταν σχεδόν πάνω στη θάλασσα, κοντά στα σύρματα με τις πολύχρωμες πόρτες. Εκεί έδιναν το καθημερινό ραντεβού τους.

Ξέχασα να σας πω ότι την παρέα των τριών φίλων ακολουθούσε καταπόδας ο Πειρατής, ο αγαπημένος γάτος του Νικόλα.

Το Κλήμα είναι τόπος μαγικός, όπου σταθείς κι όπου βρεθείς συναντάς το παρελθόν, έλεγε και ξανάλεγε ο παππούς.

Δεν είναι τυχαίο ότι εδώ βρέθηκε το άγαλμα του θεού Ποσειδώνα, που είναι τώρα στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, στην Αθήνα.

μπαρμπα-Φραγκιός αγαπούσε πολύ τον τόπο του και ήθελε τα εγγόνια του να μάθουν τα πάντα γι' αυτόν. Όποτε, λοιπόν, είχε χρόνο πήγαινε μαζί τους.

Έτσι, μια μέρα ξεκίνησαν όλοι παρέα για να επισκεφθούν την προϊστορική πόλη της Φυλακωπής με το εντυπωσιακό της τείχος. Ο παππούς είχε δουλέψει παλιά στις ανασκαφές που έκαναν εκεί οι Άγγλοι αρχαιολόγοι και άρχισε να τους διηγείται ιστορίες από εκείνη την εποχή. Τους είπε και για το όμορφο ειδώλιο γυναίκας που είχαν βρει, την «Κυρία της Φυλακωπής», όπως το λένε.

Στον γυρισμό, μάλιστα, πέρασαν από το Αρχαιολογικό Μουσείο για να το θαυμάσουν. Είδαν πολλά ακόμη ευρήματα, όχι μόνον από τη Φυλακωπή, αλλά και από άλλα μέρη του νησιού.

Ελάτε αύριο να δείτε το θέατρο μας, τους πρότεινε μια μέρα ο θεός του Νικόλα, που δούλευε εκείνον τον καιρό στο έργο της ανάδειξης του αρχαίου θεάτρου.

Ωραία ιδέα, συμφώνησε ο παππούς και θυμήθηκε μια παράσταση αρχαίας τραγωδίας, την «Ιφιγένεια εν Ταύροις», που είχε δει πριν από πολλά χρόνια στο αρχαίο θέατρο και τον είχε εντυπωσιάσει.

Εμείς, όταν ήμασταν μικροί, είπε ο θεός του Νικόλα, πηγαίναμε εκεί με το σχολείο εκδρομές, καθαρίζαμε τον χώρο από τα χόρτα και τις πέτρες κι έπειτα παίζαμε ποδόσφαιρο στην ορχήστρα.

Την άλλη μέρα ξεκίνησαν πρωί πρωί για να μην τους πιάσει η ζέστη. Ανηφορίζοντας από το Κλήμα, ακολούθησαν το παλιό μονοπάτι και δεν άργησαν να βρεθούν μπροστά στο μαρμάρινο θέατρο.

Κάθισαν στην σκιά μιας ελιάς και άρχισαν να παρακολουθούν με περιέργεια και ενδιαφέρον τους αρχιτέκτονες, τους αρχαιολόγους, τους εργάτες, τους συντηρητές και τους μαρμαροτεχνίτες, που δούλευαν πυρετωδώς για να ολοκληρώσουν τη συντήρηση και την αναστήλωση του σημαντικού αυτού μνημείου.

Την ώρα που έφτασαν, μάλιστα, είδαν τους μαρμαροτεχνίτες να προσπαθούν να συγκολλήσουν δύο μεγάλα κομμάτια ενός σκαλισμένου μαρμάρου. Ένας μεγάλος γερανός βοηθούσε στη δύσκολη αυτή εργασία. Ρωτώντας, έμαθαν ότι στην αναστήλωση, εκτός τα αρχαία τμήματα μαρμάρου, χρησιμοποιούνται και καινούργια κομμάτια για να συμπληρώσουν την εικόνα του μνημείου.

Αργότερα τα παιδιά συνέχισαν την περιήγησή τους στην κοντινή περιοχή.

Παντού γύρω τους έβλεπαν τα απομεινάρια της αρχαίας πόλης της Μήλου. Αφού συνάντησαν έναν από τους πανύψηλους πύργους του τείχους της και είδαν τον χώρο όπου βρέθηκε το διάσημο άγαλμα της θεάς Αφροδίτης, κοντά στο αρχαίο στάδιο, στη συνέχεια κατηφόρισαν προς τις Κατακόμβες.

Όμως, οι εργασίες που είχαν παρακολουθήσει τους είχαν εντυπωσιάσει τόσο, που αποφάσισαν να το επισκέπτονται συχνά.

Κι έτσι, από εκείνη την ημέρα, έγινε ο καθημερινός σχεδόν προορισμός για τους τρεις φίλους. Η βόλτα τους εκεί ήταν μια πραγματική βουτιά στο χρόνο. Ήταν κατενθουσιασμένοι και κάθε φορά προσπαθούσαν να ανακαλύψουν κάτι καινούργιο.

Σε μια επόμενη επίσκεψή τους μίλησαν με τους συντηρητές που καθάριζαν τα μαρμάρινα καθίσματα και στερώναν τους αρχαίους τοίχους, άλλη φορά συζήτησαν με τους εργάτες που δούλευαν στη συμπλήρωση και ανακατασκευή του τοίχου του προσκηνίου. Μα είχαν τόσες απορίες!

Κάποια μέρα παρακολούθησαν την ανασκαφή που γινόταν στην ορχήστρα του θεάτρου. Είναι πολύ σημαντική αυτή η ανασκαφή, είπε η αρχαιολόγος, διότι μας δίνει πληροφορίες για το πότε κατασκευάστηκε το θέατρο. Κι επειδή βλέπω ότι σας αρέσει πολύ το θέατρο, αν θέλετε μπορώ να σας βοηθήσω να ανακαλύψετε πολλά από τα μυστικά του.

Ξέρετε, συνέχισε, ότι για τους αρχαίους Έλληνες οι θεατρικές παραστάσεις δεν ήταν μόνο ψυχαγωγία αλλά και ένα πραγματικό μάθημα; Το αρχαίο δράμα, δηλαδή η τραγωδία και η κωμωδία, είχαν σκοπό να διδάξουν τους πολίτες της πόλης. Μιλούσαν για την καθημερινή ζωή, για τις περιπέτειες και τα βάσανα θεών και ανθρώπων και ήταν ένας τρόπος για να πουν τι τους ενοχλεί, να μιλήσουν για τα προβλήματα της πόλης τους, να κοροϊδέψουν και να σχολιάσουν αυτούς που πίστευαν ότι ήταν σπουδαίοι χωρίς λόγο. Όμως, στα ρωμαϊκά χρόνια τα πράγματα ήταν διαφορετικά. Οι παραστάσεις και τα δρώμενα που γίνονταν στο θέατρο είχαν σκοπό μόνο τη διασκέδαση των θεατών.

Οι τρεις φίλοι δεν άφησαν να πάει χαμένη η ευκαιρία. Άρχισαν να μαθαίνουν, να συλλέγουν πληροφορίες, να σημειώνουν απορίες και να κάνουν υποθέσεις, να συζητούν με την αρχαιολόγο και να προσπαθούν να φανταστούν πως ήταν το θέατρο στην αρχαιότητα. Η παλιά αποθήκη του παππού έγινε το στρατηγείο τους. Εκεί, ανάμεσα στα παλιά έπιπλα, τα εργαλεία και τις προμήθειες για το χειμώνα οι τρεις φίλοι ξεκουράζονταν, συζητούσαν και κατέγραφαν στο ημερολόγιο τους τις εντυπώσεις της ημέρας.

Παιδιά, έχω ένα δώρο για σας,
είπε η αρχαιολόγος
ένα πρωί και τους έδωσε ένα
μεγάλο χαρτί
με το σχέδιο του θεάτρου.

Το ίδιο κιόλας βράδυ και ενώ ο Νικήτας με τον Νικόλα προσπαθούσαν να καρφώσουν το σχέδιο στον τοίχο της αποθήκης για να το μελετήσουν καλύτερα, συνέβη κάτι καταπληκτικό. Ο σοβάς από την επιφάνεια του τοίχου υποχώρησε και φάνηκε ένα κομμάτι μάρμαρο.

Μοιάζει με αρχαίο, είπαν και οι δυο με μια φωνή και άρχισαν να το παρατηρούν με προσοχή.

Ήταν πολύ περίεργοι να δουν τι κρύβεται πίσω από τον τοίχο. Έτσι, με το μικρό σφυράκι, χτύπησαν προσεκτικά τον τοίχο και ο σοβάς υποχώρησε και πάλι, αποκαλύπτοντας το υπόλοιπο μέρος του μαρμάρου.

Εκείνη τη στιγμή μπήκε φουριόζα στην αποθήκη η Φλώρα. *Είναι αρχαίο*, είπε μόλις το είδε, με τη σιγουριά έμπειρης αρχαιολόγου, και πρόσθεσε, *θα πρέπει όμως να το δούμε καλύτερα μήπως έχει κάποια επιγραφή*, όπως αυτές που είδαμε στο Μουσείο.

Μ

ε ένα φακό άρχισαν να περιεργάζονται το εύρημά τους.
Η Φλώρα ψηλαφούσε απαλά την αρχαία πέτρα και παρακαλούσε ψιθυριστά να της αποκαλύψει τα μυστικά της.

*Νομίζω ότι κάτι υπάρχει εδώ, είπε, για φωτίστε καλύτερα να δούμε τι είναι.
Μοιάζει με γράμμα. Το Β κεφαλαίο. Για δείτε το και εσείς, είπε στα αγόρια. Τι λέτε;*

Πράγματι, αυτό που είδαν τα παιδιά πάνω στο αρχαίο μάρμαρο ήταν το γράμμα Β.

Θυμάστε το γράμμα Β που υπάρχει στα εδώλια του θεάτρου; είπε η Φλώρα και συμπλήρωσε ενθουσιασμένη μπορεί το μάρμαρο να είναι από το θέατρο! Πρέπει οπωσδήποτε να ενημερώσουμε την αρχαιολόγο.

Όμως εκείνη τη στιγμή κάτι παράξενο συνέβη.

Ένας πυκνός λευκός καπνός τύλιξε την αποθήκη κι ο Πειρατής τρομαγμένος και ανήσυχος μπλέχτηκε στα πόδια τους.

Οι τρεις φίλοι έπεσαν μεμιάς στο έδαφος.
Γύρω από τα κεφάλια τους στήθηκε ένας χορός με γράμματα Β.

Και ξαφνικά η αποθήκη χάθηκε. Μαζί της χάθηκαν και οι τρεις φίλοι.
Μόνον ο καημένος ο Πειρατής έμεινε πίσω νιαουρίζοντας.

Βρέθηκαν στο θέατρο μέρα μεσημέρι. Όμως τίποτα δεν έμοιαζε μ' αυτό που έβλεπαν καθημερινά. Όλα ήταν διαφορετικά. Δεν χρειαζόταν πια να φαντάζονται την αρχαία εικόνα του. Το θέατρο ήταν μπροστά τους ζωντανό, πολύβουο και επιβλητικό! Μπήκαν στο θέατρο από μια **στεγασμένη δίοδο** με μαρμάρινη είσοδο και βρέθηκαν στο **κοίλο**.

Κόσμος πολύς ήταν μαζεμένος. Άλλοι κάθονταν ήδη στα εδώλια και άλλοι κινούνταν βιαστικά στις **κλίμακες** για να βρουν μια θέση.

Οι τρεις φίλοι, αόρατοι απ' όλους, περπάτησαν ανάμεσα στους θεατές και κάθισαν στην κεντρική **κερκίδα**. Απέναντί τους έστεκε το **σκηνικό οικοδόμημα**, η μεγαλόπρεπη ψηλή **σκηνή**, με την πλούσια διακόσμηση από σκαλισμένο μάρμαρο και πιο χαμηλά το **προσκήνιο**.

Στο **προσκήνιο**, επάνω στο ξύλινο **λογείο**, στέκονταν κάποιοι **υποκριτές** που φάνταζαν τεράστιοι. Φορούσαν μεγάλες μάσκες, φουντωτές περούκες, εντυπωσιακά πολύχρωμα κοστούμια και χειρονομούσαν μιλώντας δυνατά. Πολύ χαμηλότερα, στο κέντρο της **ορχήστρας-αρένας**, βρισκόταν ακόμα μια ομάδα από **υποκριτές** που έκαναν επικίνδυνα ακροβατικά και μιμήσεις. Ένας απ' αυτούς που έπαιζε τον δούλο ανεβοκατέβαινε από το **λογείο** στην **ορχήστρα** και βρισκόταν τότε εδώ και τότε εκεί, κάνοντας αστείες και παράξενες κινήσεις σκορπίζοντας το γέλιο στους θεατές. Τα ζήτω και οι επευφημίες των θεατών πλημμύριζαν το χώρο και χάριζαν ικανοποίηση στους ηθοποιούς.

Όταν οι υποκριτές και οι ακροβάτες ολοκλήρωσαν την παράστασή τους, εμφανίστηκαν στην αρένα δυο πάνοπλοι μονομάχοι. Ανάμεσά τους στεκόταν ο διαιτητής του αγώνα. Ο Ξάνθος από τη Θράκη και ο Ανταίος από την Έφεσο αγωνίζονταν για τα χρήματα και τη δόξα! Η αναμέτρησή τους ήταν σκληρή. Και οι δυο ήταν δυνατοί και καλά γυμνασμένοι. Ο αγώνας ήταν αμφίρροπος. Οι θεατές περίμεναν με αγωνία να αποθεώσουν τον νικητή. Όμως, προς απογοήτευση όλων, ο αγώνας έληξε ισόπαλος!

Τα παιδιά, αν και δεν μπορούσαν να καταλάβουν πολλά από αυτά που γίνονταν μπροστά στα μάτια τους, ένιωθαν χαρούμενα και τυχερά που είχαν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν ένα θέαμα στο αγαπημένο τους θέατρο.

Και ξαφνικά, έτσι
όπως άρχισε,
το ταξίδι στον χρόνο
τελείωσε.

Οι μικροί μας φίλοι
βρέθηκαν και πάλι στην
αποθήκη του παππού. Ο
λευκός καπνός είχε διαλυθεί
κι ο Πειρατής γουργούριζε
ικανοποιημένος.

Στον τοίχο απέναντί τους έστεκε η
μαρμάρινη πλάκα με το γράμμα Β.

*Αν πούμε για το ταξίδι μας στο χρόνο,
κανείς δεν θα μας πιστέψει, είπε η Φλώρα.
Έχεις δίκιο, όλοι θα γελάσουν μαζί μας,
συμφώνησε ο Νικήτας.*

Το επόμενο πρωινό όλα έμοιαζαν σαν ένα ωραίο όνειρο.

Ο Νικόλας όπως είχαν συμφωνήσει έτρεξε και φώναξε τον θείο του
για να δει την ανακάλυψή τους, κι εκείνος με τη σειρά του ειδοποίησε την
αρχαιολόγο που ήρθε σε λίγη ώρα.

*Το μάρμαρο είναι από το θέατρο, είναι ένα κομμάτι από edwlio, είπε η αρχαιολόγος
μόλις το είδε, και πρόσθεσε άλλωστε, παλαιότερα, όταν οι άνθρωποι έχτιζαν τα
σπίτια τους συνήθιζαν να χρησιμοποιούν έτοιμο αρχαίο υλικό.*

Μακάρι να μπορούσαμε να βρούμε πού ταιριάζει, πρόσθεσε ο Νικήτας.

Την ίδια κιόλας μέρα, ο μπαρμπα-Φραγκιός με τον θείο του Νικόλα έβγαλαν με προσοχή το μάρμαρο από τον τοίχο της αποθήκης και το μετέφεραν στο χώρο του θεάτρου. Όλοι όσοι δούλευαν στο θέατρο χάρηκαν πολύ και τους έδωσαν συγχαρητήρια. Τα παιδιά ενθουσιασμένα προσπάθησαν να βρουν αν ταιριάζει κάπου, μάταια όμως! Η αρχαιολόγος εξήγησε στα παιδιά ότι το μάρμαρο θα αριθμηθεί, θα φωτογραφηθεί, θα σχεδιαστεί και θα μείνει στο χώρο του θεάτρου μαζί με τα άλλα κομμάτια μαρμάρων του μνημείου που η θέση τους δεν έχει βρεθεί.

Η ανακάλυψη των τριών φίλων και η παράδοση του αρχαίου στην Αρχαιολογική Υπηρεσία έγινε γνωστή σε όλο το νησί. Ο παππούς, συγκινημένος και περήφανος, μιλούσε συνέχεια για τα εγγόνια του. Η τοπική εφημερίδα πήρε συνέντευξη από τα παιδιά και η Αρχαιολογική Υπηρεσία τους έστειλε ένα θερμό ευχαριστήριο γράμμα. Ακόμη και ο Δήμαρχος έδωσε στους τρεις φίλους την ευκαιρία να παρουσιάσουν το θέατρο στην επίσημη ιστοσελίδα του Δήμου.

Ταξίδι στον χρόνο ήταν ο τίτλος της παρουσίασης, ένα ταξίδι πέρα για πέρα αληθινό!

Για να κάνεις και εσύ ένα ταξίδι στον χρόνο και να ανακαλύψεις το αρχαίο θέατρο της Μήλου θα πρέπει να σημειώσεις τα στοιχεία σου στο εισιτήριο.

ΕΙΣΙΤΗΡΙΟ

Όνοματεπώνυμο: _____

Σχολείο: _____

Τάξη: _____

Ημερομηνία: _____

και το ταξίδι σου αρχίζει.

Ας πάρουμε λοιπόν τα πράγματα από την αρχή.

Τι είναι το θέατρο;

Τι είναι το αρχαίο δράμα;

Ποια ήταν τα βασικά χαρακτηριστικά του στοιχείου;

Για ποιο λόγο το έφτιαξαν οι αρχαίοι Έλληνες;

Που γεννήθηκε;

Αρχαίο Δράμα: Τραγωδία και κωμωδία!

Η **τραγωδία** και η **κωμωδία**, το αρχαίο δράμα γεννήθηκε στην πόλη της Αθήνας πριν από 2.500 χρόνια και είναι στενά δεμένο με το πολίτευμα της δημοκρατίας. Το αρχαίο δράμα συνδέεται με τις λατρευτικές γιορτές προς τιμήν του θεού Διονύσου και τα αγροτικά δρώμενα για την αναγέννηση της φύσης.

Οι παραστάσεις αρχαίου δράματος μιλούν για θεούς, ήρωες και καθημερινούς ανθρώπους και έχουν σκοπό να διδάξουν και να μορφώσουν τους πολίτες της Αθήνας. Ο τόπος όπου γίνονται οι παραστάσεις ονομάζεται **θέατρο**. Οι **υποκριτές** (ηθοποιοί) είναι μόνο άνδρες που φορούν **προσωπεία** (μάσκες) και κοστούμια που ταιριάζουν στον ρόλο που υποδύονται. Στα ρωμαϊκά χρόνια τα θεάματα αλλάζουν μορφή. Οι παραστάσεις που γίνονται στα θέατρα ολόκληρης της αυτοκρατορίας περιέχουν πολλά διαφορετικά δρώμενα, όπως μίμους, ακροβάτες, μονομαχίες ακόμη και θηριομαχίες.

Ο Διόνυσος είναι ο αγαπημένος θεός των αρχαίων Ελλήνων. Είναι ο θεός του αμπελιού, του γλεντιού και φυσικά του θεάτρου. Οι Διονυσιακοί τεχνίτες δηλαδή οι μουσικοί, οι χορευτές και οι ηθοποιοί τιμούν και σέβονται τον θεό.

Το ψηφιδωτό που βλέπεις είναι από την «*Οικία των προσωπείων*» του κυκλαδίτικου νησιού της Δήλου.

Περίγραψε την εικόνα του.

Τι μουσικό όργανο κρατά στα χέρια του ο θεός;

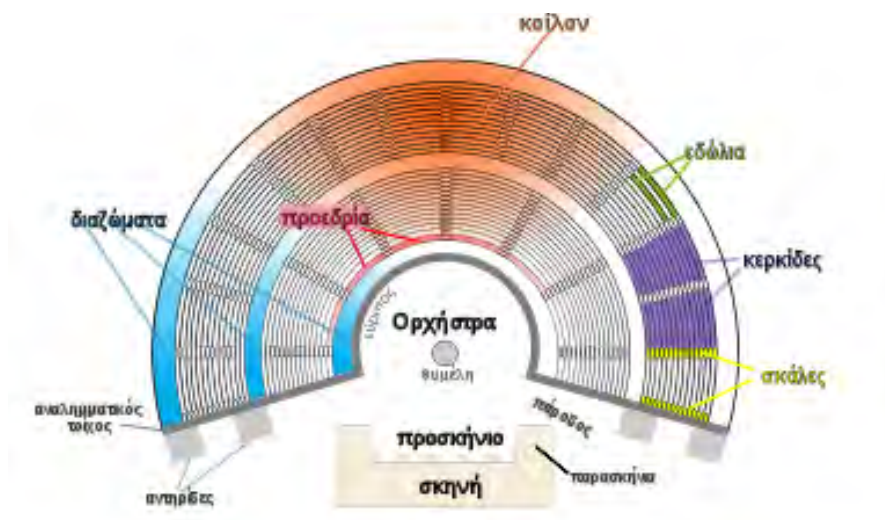
Η γέννηση του θεάτρου

Στο σχέδιο βλέπεις τα τρία βασικά αρχιτεκτονικά μέρη του αρχαίου ελληνικού θεάτρου. Το **κοίλον**, τη **σκηνή** και την **ορχήστρα**.

Παρατήρησε προσεκτικά το σχέδιο του αρχαίου θεάτρου της Μήλου.

Αναγνωρίζεις τα βασικά αρχιτεκτονικά του μέρη; Σημείωσέ τα στο σχέδιο.

Στην Αθήνα κάτω από τον βράχο της Ακρόπολης, χτίστηκε το **πρώτο θέατρο στον κόσμο**, το-.

Όμως δεν ήταν το μόνο.

Αργότερα χτίστηκαν πολλά θέατρα σε κάθε γωνιά της αρχαίας Ελλάδας και των νησιών της, στη Μικρά Ασία και σε άλλες περιοχές της Μεσογείου.

Όλα αυτά τα θέατρα δανείστηκαν τα βασικά χαρακτηριστικά της μορφής του πρώτου θεάτρου της Αθήνας.

Με μια ματιά!

Αν θες και εσύ να γίνεις «ειδικός» στα αρχαία θέατρα όπως ο Νικήτας, η Φλώρα και ο Νικόλας μελέτησε με προσοχή τις πληροφορίες που ακολουθούν.

Το Κοίλο Κοίλο ονομάζεται ο χώρος όπου κινούνται και κάθονται οι θεατές για να παρακολουθούν τις θεατρικές παραστάσεις και τα άλλα δρώμενα. Το κοίλο χωρίζεται από κάθετες κλίμακες (σκάλες) σε τμήματα που ονομάζονται κερκίδες. Οι κερκίδες περιέχουν τα εδώλια δηλαδή τα καθίσματα των θεατών. Στα πρώτα χρόνια τα εδώλια ήταν ξύλινα και αργότερα λίθινα.

Η ορχήστρα Ορχήστρα ονομάζεται ο χώρος που βρίσκεται στο κέντρο του θεατρικού οικοδομήματος ανάμεσα στο κοίλο και τη σκηνή. Στα αρχαία ελληνικά θέατρα είχε κυκλικό σχήμα όμως με το πέρασμα των χρόνων άρχισε να περιορίζεται σε ημικύκλιο. Στα ρωμαϊκά χρόνια σε αρκετά θέατρα η ορχήστρα γίνεται βαθιά και λειτουργεί σαν αρένα για μονομαχίες και αλλά επικίνδυνα θεάματα.

Το σκηνικό οικοδόμημα- η σκηνή Σκηνή ονομάζεται το μεγάλο κτήριο που βρίσκεται απέναντι από το κοίλο όπου ετοιμάζονται και εμφανίζονται οι υποκριτές (ηθοποιοί). Μπροστά από τον ψηλό τοίχο της σκηνής βρίσκεται το χαμηλό προσκήνιο ενώ αριστερά και δεξιά στο κτήριο της σκηνής υπάρχουν βοηθητικά δωμάτια, τα παρασκήνια. Ανάμεσα στη σκηνή και το κοίλο βρίσκονται δυο διάδρομοι που διευκολύνουν την κίνηση ηθοποιών και χορευτών στην ορχήστρα και ονομάζονται πάροδοι.

Ένωσε αυτά που ταιριάζουν!

Βρες τι είναι το κάθε μέρος του θεατρικού οικοδομήματος και ενώσέ το με τη σωστή πρόταση.

Κοίλο

Τα καθίσματα των θεατών που βρίσκονται στις κερκίδες.

Σκηνή

Ο ημικυκλικός χώρος ανάμεσα στο κοίλο και τη σκηνή.

Προσκήνιο

Ο χώρος όπου κινούνται και κάθονται οι θεατές για να παρακολουθήσουν μια παράσταση.

Ορχήστρα

Το μεγάλο κτήριο που βρίσκεται απέναντι από το κοίλο.

Κερκίδες

Ο οριζόντιος διάδρομος που χωρίζει το κοίλο.

Εδώλια

Ο χώρος που βρίσκεται εμπρός από τον ψηλό τοίχο της σκηνής όπου εμφανίζονται οι ηθοποιοί.

Ένα θέατρο θέας άξιο!

Το αρχαίο θέατρο της Μήλου εντοπίστηκε για πρώτη φορά το 1735 από έναν περαστικό ταξιδιώτη. Αρκετά χρόνια αργότερα (1816-1817) έγιναν οι πρώτες ανασκαφές και έφεραν στο φως ένα τμήμα του. Σήμερα μετά από διακόσια σχεδόν χρόνια από αυτές τις ανασκαφές και αφού έχουν ολοκληρωθεί οι εργασίες ανάδειξης του έχουμε μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα για το μνημείο.

Έτσι ήταν το αρχαίο θέατρο της Μήλου πριν από 200 περίπου χρόνια.

Αυτή είναι η εικόνα του σήμερα με την ολοκλήρωση των εργασιών της ανάδειξής του.

Παρατήρησέ τη προσεκτικά. Ποιες διαφορές μπορείς να εντοπίσεις;

Πόσες κερκίδες βλέπεις στο κοίλο;

Πόσες σειρές;

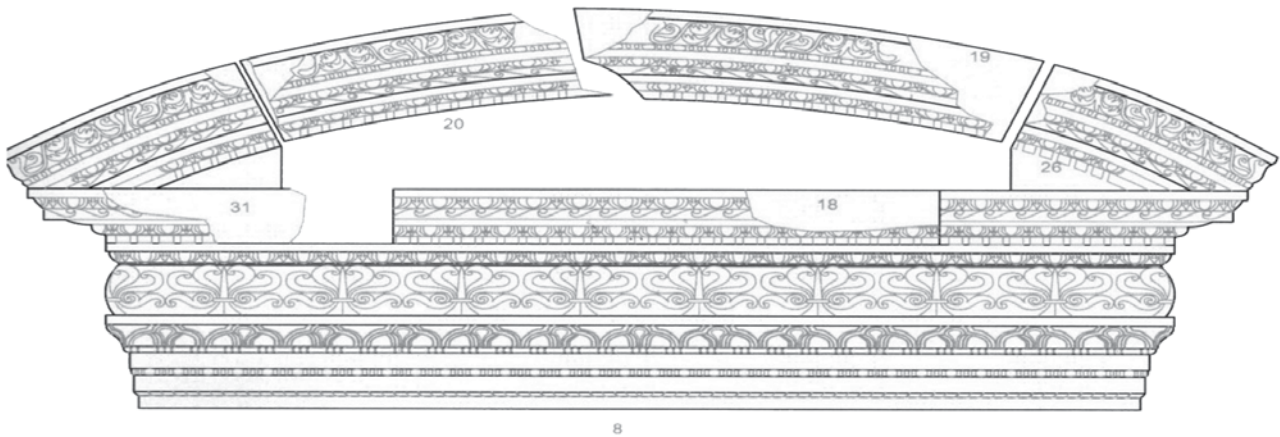
Η ορχήστρα είναι ρηχή ή βαθιά; Τι συμπέρασμα βγάζεις;

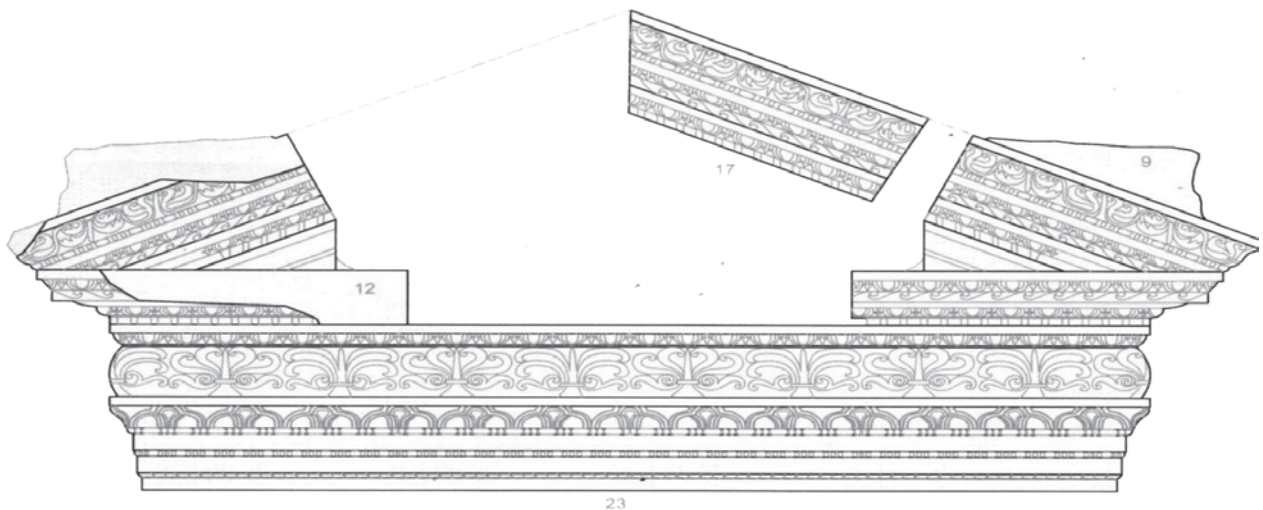
Καλά κρυμμένα μυστικά!

Δες με προσοχή τα σχέδια των αετωμάτων από τη διακόσμηση της σκηνής που διασώθηκε μέχρι τις μέρες μας. Προσπάθησε να τα συμπληρώσεις και να τα χρωματίσεις.

Τύπος Β

Τύπος Α

Οι λέξεις ταξιδεύουν στον χρόνο!

Έχεις σκεφτεί ποιες μπορεί να είναι;

Εδώλιο; Κερκίδα; Ορχήστρα; Παρασκήνιο; Προσκήνιο; Πάροδος;

Να μερικές προτάσεις με αυτές τις λέξεις.

Σημείωσε το νόημα της κάθε πρότασης.

Η *ορχήστρα* του Ωδείου της πόλης μου θα δώσει μια μεγάλη συναυλία.

Το σπίτι μου βρίσκεται σε μια μικρή *πάροδο* της κεντρικής οδού.

Τον τελευταίο καιρό το θέμα βρίσκεται στο *προσκήνιο*.

Ο άνθρωπος αυτός συνηθίζει να κινείται στα *παρασκήνια*.

Ο κατηγορούμενος κάθισε στο *εδώλιο* και περίμενε την απόφαση του δικαστή.

Η ομάδα μου έχει φανταστική *κερκίδα*.

Πολλές από τις λέξεις που έχουν σχέση με το θεατρικό οικοδόμημα ταξίδεψαν μέσα στον χρόνο και έφτασαν ως τις μέρες μας.

Κάποιες από αυτές τις χρησιμοποιούμε ακόμη και σήμερα στην καθημερινότητά μας είτε με την νέα σημασία τους είτε μεταφορικά.

Πρόσωπα και προσωπεία!

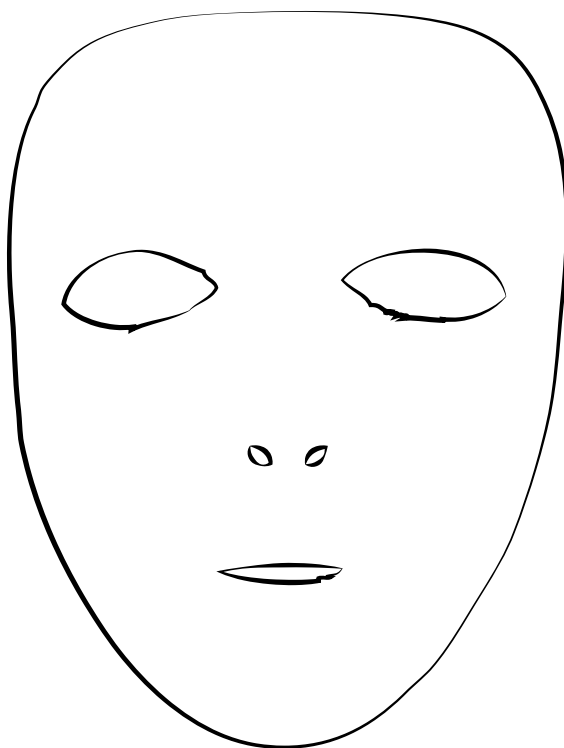
Το **προσωπείο**, η μάσκα δηλαδή, αποτελεί σημαντικό στοιχείο του αρχαίου θεάτρου. Κάθε μάσκα είχε διαφορετικά χαρακτηριστικά που δήλωναν την ηλικία, το φύλο και το κυρίαρχο συναίσθημα του χαρακτήρα και έδινε τη δυνατότητα στους ηθοποιούς που εκείνη την εποχή ήταν μόνο άνδρες να παίζουν πολλούς διαφορετικούς ρόλους. Τα προσωπεία κατασκευάζονταν από γύψο και ύφασμα, ξύλο, φελλό ή ακόμη και λεπτό μέταλλο. Άλλα **προσωπεία** ήταν **αστεία** και χαμογελαστά και άλλα **λυπημένα** ανάλογα με το είδος του έργου αν δηλαδή ήταν **κωμωδία** ή **τραγωδία**. Τα προσωπεία ήταν πολύ μεγάλα σε μέγεθος για να μπορεί να τα βλέπει και να καταλαβαίνει τον κάθε ρόλο ακόμη και κάποιος που καθόταν στην τελευταία σειρά καθισμάτων του θεάτρου.

Στο ψηφιδωτό βλέπεις δυο προσωπεία της ρωμαϊκής εποχής. Αναγνωρίζεις για τι έργο προοριζόταν το καθένα; Σημείωσέ το.

Αν ήσουν ηθοποιός στα αρχαία χρόνια τι έργα θα σου άρεσε να παίζεις;

Ζωγράφισε τη μάσκα με τρόπο ώστε να είναι κατάλληλη για τα έργα που σου αρέσουν.

Ψάξε ψάξε για να τις βρεις!

Ψάξε προσεκτικά στο κρυπτόλεξο για να βρεις τις 15 λέξεις που έχουν σχέση με το αρχαίο θέατρο της Μήλου και τα δρώμενα που γίνονταν σε αυτό.

Δ	Δ	Η	Ψ	Κ	Μ	Λ	Ο	Γ	Ε	Ι	Ο	Ω	Ψ
Ο	Β	Γ	Η	Θ	Κ	Λ	Ι	Μ	Α	Κ	Α	Ε	Χ
Λ	Ο	Π	Φ	Τ	Η	Μ	Τ	Η	Θ	Ω	Μ	Σ	Η
Μ	Π	Π	Α	Ρ	Α	Σ	Τ	Α	Σ	Η	Ε	Τ	Ν
Ο	Ο	Ρ	Δ	Μ	Η	Μ	Κ	Γ	Τ	Ο	Ρ	Μ	Ρ
Τ	Ο	Ν	Ω	Η	Ν	Σ	Δ	Α	Ρ	Ε	Ν	Α	Φ
Σ	Ρ	Γ	Ο	Π	Ρ	Ο	Σ	Ω	Π	Ε	Ι	Ο	Π
Α	Χ	Β	Κ	Μ	Φ	Ω	Β	Θ	Μ	Κ	Η	Τ	Τ
Λ	Η	Θ	Ε	Ε	Α	Σ	Ε	Ο	Ε	Ε	Π	Υ	Υ
Ω	Σ	Ξ	Ρ	Ω	Π	Χ	Ι	Δ	Δ	Ρ	Ρ	Ο	Π
Τ	Τ	Λ	Κ	Δ	Α	Φ	Ι	Π	Ω	Α	Ο	Λ	Ο
Ο	Ρ	Κ	Ι	Γ	Ρ	Α	Λ	Α	Λ	Μ	Σ	Κ	Κ
Χ	Α	Ψ	Δ	Γ	Α	Τ	Α	Η	Ι	Ι	Κ	Α	Ρ
Π	Ε	Θ	Α	Β	Σ	Ο	Π	Β	Ο	Κ	Η	Μ	Ι
Κ	Α	Ν	Ι	Σ	Κ	Η	Ν	Η	Ρ	Ο	Ν	Ω	Τ
Λ	Γ	Ρ	Κ	Ν	Η	Ε	Φ	Μ	Λ	Π	Ι	Ρ	Η
Μ	Φ	Β	Ο	Η	Ν	Ι	Δ	Ε	Σ	Θ	Ο	Φ	Σ
Υ	Ε	Φ	Γ	Δ	Ι	Α	Ζ	Ω	Μ	Α	Π	Χ	Ψ
Σ	Ω	Π	Ε	Τ	Ο	Α	Μ	Τ	Κ	Ζ	Β	Μ	Λ
Β	Μ	Ο	Λ	Δ	Ε	Σ	Τ	Κ	Ο	Ι	Λ	Ο	Π

ΜΑΣΚΕΣ

ΜΑΣΚΕΣ

ΜΑΣΚΕΣ

Γλωσσάριο

Πιταράκια: χαρακτηριστικό έδεσμα της Μήλου, το οποίο συνοδεύει ως ορεκτικό το κυρίως φαγητό ή αποτελεί ένα χορταστικό μεζέ με το ουζάκι ή τη μπύρα.

Σύρματα: στη Μήλο ονομάζονται σύρματα οι σκαμμένες στον ηφαιστειογενή τόφο θέσεις, όπου έσερναν οι ψαράδες τις βάρκες τον χειμώνα ή όταν είχε κακοκαιρία για να τις προφυλάξουν. Σήμερα, τα περισσότερα σύρματα έχουν μετατραπεί σε αποθήκες ή παραθεριστικές κατοικίες.

εδώλιο: μικρού μεγέθους ομοίωμα που αποδίδει με αφηρημένο ή συγκεκριμένο τρόπο τη μορφή (ανθρώπου, ζώου, φυτού ή αντικειμένου), κατασκευασμένο από διάφορα υλικά.

Κατακόμβες: υπόγειο κοιμητήριο των πρώτων χριστιανικών αιώνων

διάζωμα: οριζόντιος ημικυκλικός διάδρομος που χωρίζει το κοίλο σε τρία, συνήθως, τμήματα

εδώλια: τα καθίσματα για τους θεατές Ή εδώλιο: το κάθισμα

κερκίδα: σφηνοειδής τομέας καθισμάτων /

ομάδα καθισμάτων σε σφηνοειδή τμήματα που δημιουργούνται από τον χωρισμό των ζωνών με τις σκάλες.

κοίλο: ο ημικυκλικός ή πεταλόσχημος χώρος γύρω από την ορχήστρα, όπου κάθονται οι θεατές

λογείο: η ξύλινη συνήθως επιφάνεια του προσκηνίου, όπου έπαιζαν οι υποκριτές και ακουγόταν ο θεατρικός λόγος.

ορχήστρα: ο χώρος του αρχαίου θεάτρου που βρίσκεται ανάμεσα στο κοίλο και στο προσκήνιο, όπου στεκόταν ο χορός (από το ρήμα ρχομαι = χορεύω)

προσκήνιο: το χαμηλό τμήμα του σκηνικού οικοδομήματος εμπρός από το κτήριο της σκηνής προς την πλευρά των θεατών

σκηνή: ορθογώνιο, μακρόστενο κτήριο, που προστέθηκε κατά τον 5ο αι. π.Χ. στην περιφέρεια της ορχήστρας απέναντι από το κοίλο. Στα ρωμαϊκά θέατρα είναι ενωμένη με το κοίλο και έχει συνήθως το ίδιο ύψος με αυτό.

στεγασμένη δίοδος: στεγασμένη με θόλο δίοδος, μέσω της οποίας οι θεατές έφταναν στο μεσαίο διάζωμα του κοίλου περνώντας κάτω από τις κερκίδες

υποκριτές

